

Ha a gazdamoratóriumos rendelet fenti intézkedése kezdeményezést jelent, akkor de lege ferenda számolhatunk azzal, hogy analog formában a háztartási cikkekre, kisiparos szerszámaira és gépeire is kiterjesztést nyer a védettség oly formában, hogy amennyiben az adós tartozásának egy bizonyos hányadát megfizette, a tulajdonjog fenntartás dacára sem lesz helye a restitutionális keresetnek vele szemben. Ellenben nem volna annak akadályja, hogy még az utóbbi esetben is fennmaradjon a hitelezőnek kedvezményes pozíciója a többi hitelezővel szemben olyképp, hogy árverés esetén — a háztulajdonost követő sorrendben — az ő elsőbbsége ismertessék el a hátralékos véltelár erejéig, tekintet nélkül arra, hogy foglalt-e vagy sem?

Ez a kérdés nyilván a végrehajtási jog régóta esedékes reformjának keretében esik, de a gazdamoratórium intézkedése perspektívát nyújt egy generális intézkedést illetően is. *F. P.*

Francia törvény a haszonbérek revíziójáról. A mezőgazdasági válság kihatásai Franciaországban is mutatkoznak. A termények árainak csökkenése az egész vonalon csökkentette a termés értékesítéséből befolyó ellenérték magasságát, ami által a jobb kihasználási lehetőségek idején megállapított haszonbérek aránytalanná lettek.

Az új törvény (kihirdettetett 1933. április 8.-án) kemény viták eredménye, a vonatkozó javaslat nem egy ízben volt a kamara és a szenátus előtt. Már a címében is kifejezésre jutó célja: a haszonbérek a bérlő érdekében való leszállításának lehetővé tétele. Az alábbiakban kiemeljük a törvény néhány főbb rendelkezését.

Alkalmazást nyernek az új jogszabályok minden haszonbérleti szerződésre, amely 1924. január 1. és 1932. november 11. közt létesült, legalább három évre kötött és nyereszkeskedési célú falusi üzem (kőbányák, halastavak, virágos- és főzelékeskertek, gombatenyészetek is) a tárgya. A törvény által engedett könnyebbségeket igénybeveheti a bérlő, akár pénzben, akár természetben szolgáltatandó a bér. (A pénzbérnél az elgondolás világos. Még ott is indokolható, ahol bizonyos cikkek pénzbeli ellenértéke a bér. Nehezen létesíthető azonban a logikai kapcsolat tartalom és indokolás között azoknál a szerződéseknél, amelyeknél a bér természetben jár, vagyis bizonyos meghatározott mennyiségű termény szolgáltatása által rovandó le.)

A bérlő kérhet bérleszállítást vagy szerződésfeloldást. Az utóbbi kérelem a törvény alkalmazása területén elutasíthatatlan. Az előbbinek előterjesztése az eljárás békéltető szakainak egész sorozatát vonja maga után. Első szakasz: megegyezési tárgyalások a felek közt a bérbeadóhoz címzett igénybejelentés folytán. Második szakasz: Békéltető tárgyalás az illetékes bíróság elnöke előtt. Harmadik szakasz: Szakértői szemle és vélemény, — ezt követi egy újabb békéltetés, ismét az illetékes bíróság elnöke előtt. Negyedik szakasz: a kérelem indokoltága esetén bérleszállító döntés és felszólítás annak békés elfoga-

dására. Ennek az utolsó békeltető kísérletnek is sikertelensége esetén: bírósági szerződésfeloldás — két év múlva beálló joghatállyal, de a bérleszállító döntésnek addig is érvénybelépésével.

Ífj kapcsolódik egy jelentős magánjogi szabály: a bérlőnek igénye van kártérítésre a bérbeadó írásos beleegyezésével eszközölt ameliázációs befektetéseire a rövidült bérlettartam árnyában.

Az eljárás befejeztével kettős jog áll még a bérlő rendelkezésére: 1. az eljárástól ill. annak eredményétől való visszalépés joga — ami teljes in integrum restitutióval egyértelmű; 2. a feloldási joghatály beálltára megállapított határidő megrovidítésére irányuló igény.

Megemlítendő még, hogy a bíróság szerződésmódosító jogai a törvény értelmében igen korlátozottak és kizárólag a bér csökkentését foglalják magukban. A legtávolabbról sincs joga a bíróságnak természetbeni bért pénzbré átváltoztatni, természetbeni bérnél a szolgáltatandó cikkek mennyiségi arányát módosítani; a haszonbérleti szerződésnek bérszabályozó rendelkezéseinek kivüli egyéb előírásait érinteni.

Általában: a törvény — bár számol az idők kényszerítő szavával — világosan mutatja mégis a francia törvényhozó irtózatát a szerződések világába való erőszakos belenyulástól.

A francia nemzetgazdasági és jogi felfogás tudatában van annak, hogy a magán- de főleg a kötelmi jogoknak lehető érintetlensége, míg egyfelől hosszú évszázadok fejlődésének eredménye, másfelől mai gazdasági rendszerünk egyik legjelentősebb tartópillére. A francia gondolkodásmód mindig konzervatív, hagyományhű — a világ szerencséje, hogy van egy nemzet, mely őrizkedik a kísérletek hajszolásától és melynél az egyén — a maga csillogó és árnyoldalaival — még ma is a legfőbb értéknek számít.

Dr. Gl. A.

JOGGYAKORLAT.

A judikatura kiemelkedő döntései. A vallásszabadság és a házastársi köteleességek viszonyát érdekesen elemzi a kir. Kúriának P. III. 6070/1932. számú ítélete. A tényállítás az volt, hogy a református felekezeti tanító katolikus felesége a házasság kötésekor férje vallására tért át. Amidőn azután a felek különéltek, az asszony visszatért a katolikus vallásra. A férj ezt bontó okul érvényesíti, hivatkozván arra, hogy egyházi törvényei szerint ő állását veszti, ha nem protestáns nővel él házasságban. A Kúria a férjnek adott igazat és a házasságot a feleség hibájából felbontotta. A Kúriának ez a nézetem szerint is helyes döntése kifejezésre juttatja azt, hogy adott esetben valaki a vallásválasztás lelkiismereti kérdésében is köteles magatartását jogi